

TABAKAS AIZSTĀJĒJPRODUKTI (APRITES PRASĪBAS)

TVĒRUMS

Prasības tabakas aizstājējproduktu laišanai tirgū, reglamentē Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums (turpmāk – Tabakas likums)

Produkts, kas atbilst tabakas aizstājējprodukta definīcijai, noteiks Tabakas likuma 1. panta 30¹⁾ apakšpunktā:

„Tabakas aizstājējprodukts — produkts, kurš satur vai nesatur nikotīnu (izņemot ārstniecības līdzekļus, tabakas izstrādājumus, augu smēķēšanas produktus, elektroniskās smēķēšanas ierīces un to uzpildes tvertnes) un kuru paredzēts izmantot līdzīgi vai līdzīgiem mērķiem kā tabakas izstrādājumus, augu smēķēšanas produktus, bezdūmu tabakas izstrādājumus, elektroniskās smēķēšanas ierīces un to uzpildes tvertnes neatkarīgi no nikotīna satura šajos produktos un to lietošanas veida.”

LATVIJAS TIESĪBU AKTI

- Tabakas likums
- Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumi Nr.440 "Kārtība, kādā sniedz un apstrādā informāciju par tabakas izstrādājumiem, tabakas aizstājējproduktiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām cigaretēm un to uzpildes flakoniem"
- Ministru kabineta 2016. gada 17. maija noteikumos Nr. 306"Noteikumi par prasībām uz iepakojumiem izvietojamiem brīdinājumiem par ietekmi uz veselību"
- Ministru kabineta 2016. gada 6. septembra noteikumi Nr. 593"Kārtība, kādā komersants pazino par tabakas aizstājējproduktu, elektronisko cigarešu un elektronisko cigarešu uzpildes flakonu tirdzniecības uzsākšanu"
- Ministru kabineta 2022. gada 11. janvāra noteikumi Nr. 24"Veselības inspekcijas maksas pakalpojuma cenrādis"

IEPRIEKŠĒJA ATLAUJA

Nav nepieciešama, bet ir jābūt veiktai paziņošanai. Komersantam, pirms tabakas aizstājējproduktu pārdošanas uzsākšanas ir jāpārliedz, ka to ražotājs vai importētājs ir Veselības inspekcijai iesniedzis nepieciešamos datus par šiem produktiem un veicis samaksu saskaņā ar cenrādi.

Komersants pirms tabakas aizstājējproduktu tirdzniecības uzsākšanas informē Veselības inspekciju par tirdzniecības vietu.

Kārtību, kādā komersants pirms tabakas aizstājējproduktu tirdzniecības uzsākšanas ziņo par to Veselības inspekcijai, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.593 "[Kārtība, kādā komersants paziņo par tabakas aizstājējproduktu, elektronisko cigarešu un elektronisko cigarešu uzpildes flakonu tirdzniecības uzsākšanu](#)".

Ražotāji vai importētāji no 2024. gada 1. augusta sniedz Veselības inspekcijai informāciju par tabakas aizstājējproduktiem, kas jau laisti tirgū, un par tabakas aizstājējproduktiem, kurus plānots laist tirgū vai kuriem tiek mainīts sastāvs. Ražotāji vai importētāji saskaņā ar Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādi veic samaksu par sniegtās informācijas apstrādi par tabakas aizstājējproduktiem.

Par tabakas aizstājējproduktiem sniedzamās informācijas apjoms, kārtība, kādā ražotāji un importētāji sniedz šādu informāciju, kā arī prasības datu apstrādei, analizēšanai, uzglabāšanai un publicēšanai ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos Nr.440 "[Kārtība, kādā sniedz un apstrādā informāciju par tabakas izstrādājumiem, tabakas aizstājējproduktiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām cigaretēm un to uzpildes flakoniem](#)".

Atbildīgā iestāde, kurai tabakas aizstājējproduktu ražotājs vai importētājs paziņo tabakas aizstājējproduktu sastāvu sešus mēnešus pirms to tirdzniecības uzsākšanas ir Veselības inspekcija.

Atbildīgā iestāde, kurai jāpaziņo tabakas aizstājējproduktu tirdzniecības vietas adresi ir Veselības inspekcija.

Tālrunis: +371 67081600

E-pasts: vi@vi.gov.lv

KONTAKTI

PAR NOTEIKUMIEM ATBILDĪGĀ IESTĀDE

Latvijas Republikas Veselības ministrija

Mājaslapas adrese: www.vm.gov.lv

Tālrunis: +371 67876000

TIRGUS UZRAUDZĪBAS IESTĀDE

Veselības inspekcija

Mājaslapas adrese: www.vi.gov.lv

Tālrunis: +371 67081600

E-pasts: vi@vi.gov.lv

GALVENĀS PRASĪBAS TIRGUS DALĪBNIEKIEM

Likumā lietotie termini

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 2014/40/ES (turpmāk – Tabakas direktīva) tabakas aizstājējprodukti netiek regulēti, uz tiem ir attiecināmas Latvijas nacionālais regulējums – Tabakas likumā noteiktās prasības. Tabakas likumā ir definēti tabakas aizstājējprodukti.

Prasības tabakas aizstājējproduktu laišanai tirgū:

1. Aizliegts laist tirgū:

- 1) tabakas aizstājējproduktus, par kuriem nav sniegta informācija atbilstoši Tabakas likuma 5.¹ pantā noteiktajam un nav veikta samaksa par sniegtās informācijas apstrādi saskaņā ar Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādi;
- 2) tabakas aizstājējproduktus, kas neatbilst Tabakas likuma prasībām;
- 3) no 2025.gada 1.janvāra, tabakas aizstājējproduktus, kas satur aromatizētājus, izņemot aromatizētājus, kas rada tabakas smaržu vai garšu. Atļautie aromatizētāji, kas rada tabakas smaržu vai garšu, ir noteikti Tabakas likuma pielikumā.

2. Tabakas aizstājējproduktus atļauts laist tirgū tikai tad, ja tie atbilst šādām prasībām:

- 1) šie aizstājējprodukti ir pildīti īpaši tiem paredzētos iepakojumos un iepakojuma vienības masa nepārsniedz 20 gramus;
- 2) vienā tabakas aizstājējprodukta iepakojuma vienībā ir ne mazāk kā 20 tabakas aizstājējprodukti;
- 3) maksimālā nikotīna koncentrācija tabakas aizstājējproduktā nepārsniedz 4 miligramus uz gramu;
- 4) to sastāvā nav vitamīnu vai citu sastāvdaļu, kas rada iespaidu, ka tabakas aizstājējprodukts ir labvēlīgs veselībai vai samazina veselības apdraudējumu;
- 5) to sastāvā nav kofeīna, taurīna vai citu sastāvdaļu un stimulējošu savienojumu, kas tiek saistīti ar enerģiju un vitalitāti;
- 6) to sastāvā nav sastāvdaļu, kas atvieglo nikotīna uzņemšanu*;
- 7) to sastāvā nav sastāvdaļu, kam piemīt kancerogēnas, mutagēnas un reproduktīvajai sistēmai toksiskas īpašības;
- 8) tabakas aizstājējproduktu ražošanā tiek izmantotas vienīgi augstas tīrības un tādas sastāvdaļas, kas nerada apdraudējumu cilvēku veselībai. Nav izmantojamas sastāvdaļas vai piedevas, kam ir nelabvēlīga ietekme uz cilvēku veselību. Šis punkts neattiecas uz nikotīnu;
- 9) tabakas aizstājējproduktu iepakojumi ir droši bērniem un izturīgi pret manipulācijām.

* Sastāvdaļas, kas atvieglo nikotīna uzņemšanu, ir mentols, tā analogi un geraniols.

Tabakas aizstājējproduktu noformējums un iepakojuma vienību izskats un saturs

1. Uz tabakas aizstājējproduktu iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma aizliegts izvietot tādus elementus (piemēram, uzrakstus, simbolus, nosaukumus, preču zīmes, grafiskas vai citas zīmes), kas:

- 1) popularizē tabakas aizstājējproduktus vai veicina to patēriņu, radot kļūdainu iespaidu par attiecīgo tabakas aizstājējproduktu īpašībām, ietekmi uz veselību vai apdraudējumiem;
- 2) liek domāt, ka konkrētais tabakas aizstājējprodukts ir nekaitīgāks par citiem, tam ir vitalizējošas, enerģizējošas, ārstnieciskas, jaunību saglabājošas, dabiskas, organiskas īpašības vai ka tas citādi labvēlīgi ietekmē veselību vai dzīvesstilu;
- 2) liek domāt, ka konkrētais tabakas aizstājējprodukts ir nekaitīgāks par citiem, tam ir vitalizējošas, enerģizējošas, ārstnieciskas, jaunību saglabājošas, dabiskas, organiskas īpašības vai ka tas citādi labvēlīgi ietekmē veselību vai dzīvesstilu;
- 3) atsaucas uz garšu, smaržu, jebkādiem aromatizētājiem vai citām piedevām vai to trūkumu, izņemot informāciju par aromatizētājiem, kas norādīta saskaņā ar šā panta 5.¹ daļas 1. punktu;
- 4) atgādina pārtikas vai kosmētikas produktu;

5) liek domāt, ka konkrētajam produktam ir labāka bioloģiskās sadalīšanās spēja vai citas videi labvēlīgas īpašības;

6) rada ekonomiska ieguvuma iespaidu, piemēram, iekļaujot atlaižu kuponus, piedāvājot atlaides, informāciju par bezmaksas izplatīšanu, piedāvājumu iegādāties vairākas iepakojuma vienības par zemāku cenu un citus līdzīgus piedāvājumus.

2. Uz tabakas aizstājējproduktu iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma ir norādāma šāda informācija:

1) visu izstrādājumā iekļauto sastāvdaļu saraksts dilstošā secībā un nikotīna saturs un daudzums izstrādājumā un katrā devā;

2) partijas numurs;

3) ieteikums izstrādājumu glabāt bērniem nepieejamā vietā;

4) brīdinājums par ietekmi uz veselību: "Šis produkts kaitē Jūsu veselībai un rada atkarību".

Brīdinājumi par ietekmi uz veselību var būt drukāti uz uzlīmēm, ja šādas uzlīmes nav noņemamas. Prasības brīdinājuma izvietojumam un noformējumam nosaka Ministru kabineta 2016. gada 17. maija noteikumi Nr. 306 "Noteikumi par prasībām uz iepakojumiem izvietojamiem brīdinājumiem par ietekmi uz veselību".

3. Katrai tabakas aizstājējproduktu vienībai un uzpildes tvertnei pievieno informatīvu lapiņu, kas satur:

1) norādījumus par izstrādājuma lietošanu un glabāšanu, tostarp norādi, ka produktu nav ieteicams lietot jauniešiem un nesmēķētājiem;

2) informāciju par kontrindikācijām;

3) brīdinājumus īpašām riska grupām;

4) informāciju par iespējamu nevēlamu iedarbību;

5) informāciju par pieraduma izraisīšanu un toksiskumu;

6) ražotāja vai importētāja un juridisko vai fizisko personu kontaktinformāciju Eiropas Savienībā un Eiropas Ekonomikas zonā.

4. Uz tabakas aizstājējproduktu iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma ir aizliegts:

1) attēlot Latvijas valsts simbolus;

2) attēlot fiziskās personas, izņemot tās fiziskās personas, kuras attēlotas uz kombinētajiem brīdinājumiem;

3) izmantot animācijas tēlus.

Tabakas aizstājējproduktu aprites kārtība

1. Atsaucoties uz Tabakas likuma 8. pantu, tabakas aizstājējproduktiem ir tādi paši pārdošanas ierobežojumi kā tabakas izstrādājumiem, augu smēķēšanas produktiem, elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm un uzpildes tvertnēm.

2. Tabakas aizstājējproduktus ir aizliegts pārdot nepilngadīgām personām, bet no 2025.gada 1.janvāra personām, kas ir jaunākas par 20 gadiem.

3. Tabakas aizstājējproduktus ir aizliegts pārdot patērētājam un patērētājam aizliegts tos iegādāties izmantojot distances saziņas līdzekļus (distances līgums, tiešsaiste, interneta vietne, mobilā aplikācija, elektroniskais pasts, tālrunis, TV veikals, katalogs u.tml.) tajā skaitā ārpus Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts teritorijas

4. Mazumtirdzniecības vietās ir aizliegts izvietot tabakas aizstājējproduktus un to preču zīmes tā, ka pircēji var redzēt šos produktus un to preču zīmes. Aizliegums neattiecas uz specializētām mazumtirdzniecības vietām, ja šīs mazumtirdzniecības vietas atrodas konstruktīvi nodalītās telpās ar atsevišķu ieeju un tabakas aizstājējprodukti un to preču zīmes nav redzamas ārpus attiecīgās mazumtirdzniecības vietas.

Papildus informācija: <https://www.vi.gov.lv/lv/tabakas-izstradajumi-augu-smekšanas-produkti-elektroniskas-smekšanas-ierices-un-uzpildes-skidrumi>